

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยนี้ นอกจากจะช่วยให้เราทราบความคิดของเตยาร์คที่ประสานทวิภาวะของสสารและจิต สิ่งตามธรรมชาติและสิ่งเหนือธรรมชาติแล้ว ยังชี้ให้เห็นถึงการคืนรนของปรัชญาในลัทธิอัสมาจารย์ใหม่ (Neo-Scholasticism) อีกแนวหนึ่งที่เกิดถึงเรื่องเก่าคือพระเจ้า มนุษย์โลกและความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงในความคิดของวิทยาการและเหตุผลปัจจุบัน ความคิดของเตยาร์คได้ช่วยให้รอยร้าวระหว่างคริสตศาสนากับวิทยาศาสตร์กลับคืนที่กันได้ วิวัฒนาการของวิทยาศาสตร์และความเชื่อของคริสเตียนกลายเป็นสิ่งผูกพันกันอย่างแยกไม่ออกในทรรณะของเตยาร์คก่อให้เกิดผลที่โลกจะมองคริสตจักรในแนวใหม่ที่ไม่ใช่ความเห็นคับแคบหรือล้าสมัย ไม่ใช่การเกลียดชังโลกนี้และสนใจโลกอื่น แต่เป็นความเชื่อและการยอมรับโลกปัจจุบัน ซึ่งจะมีอนาคตอันแน่นอนเป็นที่หวัง บางที่เราอาจกล่าวได้ว่าความทรงจำของพระคัมภีร์ไบเบิลไม่จำเป็นต้องขัดแย้งกับวิทยาศาสตร์เสมอไป แต่อาจเป็นแนวที่แสดงให้เห็นความร่วมมือกันอย่างดียิ่งเช่นเดียวกับที่เราจะมอง 'สิ่งเหนือธรรมชาติ' ในศาสนาต่าง ๆ ด้วยใจอันเที่ยงธรรมผู้เขียนเชื่อว่าความคิดสำคัญ ๆ ในศาสนาทั้งปวงนั้นมนุษย์ในแต่ละยุคสมัยของความก้าวหน้าย่อมแสดงความเข้าใจต่าง ๆ กันออกไป แม้ในประโยคหรือความคิดเดียวกันซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่ามักจะมีเหตุผลเพียงพอกับความก้าวหน้าของมนุษย์และวิทยาการในยุคสมัยนั้น ๆ เสมอ ความเข้าใจของ

เคยาร์อาจไม่ใช่สิ่งที่ที่สุดหรือมีเหตุผลเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปที่สุด แต่ก็
ได้แสดงให้เห็นความก้าวหน้าขึ้นอีกขั้นหนึ่งแห่งมนัสของมนุษยชาติในอัน
ที่จะตรึงตรอง ไครครวญ และเรียบรูปรากฏการณ์ที่เอกภพเสนอให้แก่
เราเพื่อไปสู่จุดจบอันติมะของความเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหวแห่งสรรพสิ่ง

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยต่อไปนอกจากจะกระทำได้ในปัญหาทางจริยศาสตร์
ตามทรรศนะของเคยาร์อันเป็นการวิจัยด้วยบทความคิดโดยตรงแล้ว
ยังอาจวิจัยได้ในแง่ของการวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างความคิดของ
เคยาร์กับพวกวิวัฒนาการปรับปรุงตัว (Emergent Evolution) ซึ่งมี
ความหมายโดยทั่วไปว่า "เมื่อโครงสร้างทางฟิสิกส์ซับซ้อนและครบถ้วนขึ้น
กระบวนการวิวัฒนาการก็จะก่อให้เกิดคุณลักษณะใหม่ มีวิธีการทำการใหม่
และมีสิ่งใหม่เกิดขึ้น" อันเป็นความคิดที่คล้ายคลึงกับทรรศนะของ
เคยาร์ในเรื่องการอุทัยของสิ่งใหม่จากสิ่งเดิมเมื่อความซับซ้อนของ
โครงสร้างเชิงสสารหรือจิตเพิ่มขึ้น ผู้วิจัยอาจทำการวิเคราะห์
เปรียบเทียบระหว่างความคิดของเคยาร์กับมอร์แกน (C.L. Morgan)
หรือ อเล็กซานเดอร์ (S. Alexander) ได้อย่างละเอียดกว้างขวาง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จ.ที. ดับบลิว แพททริค, ปรัชญาเบื้องต้น, แปลจาก
Introduction to Philosophy โดย กิรติ บุญเจือ (กรุงเทพมหานคร:
ไทยวัฒนาพานิช ๒๕๑๔), หน้า ๔๔